

PIÁRFUTÁR

A Dugonics András Piarista Gimnázium Lapja

2005. január-február III. évfolyam 1-2. szám

Nemcsak kenyérrel él az ember

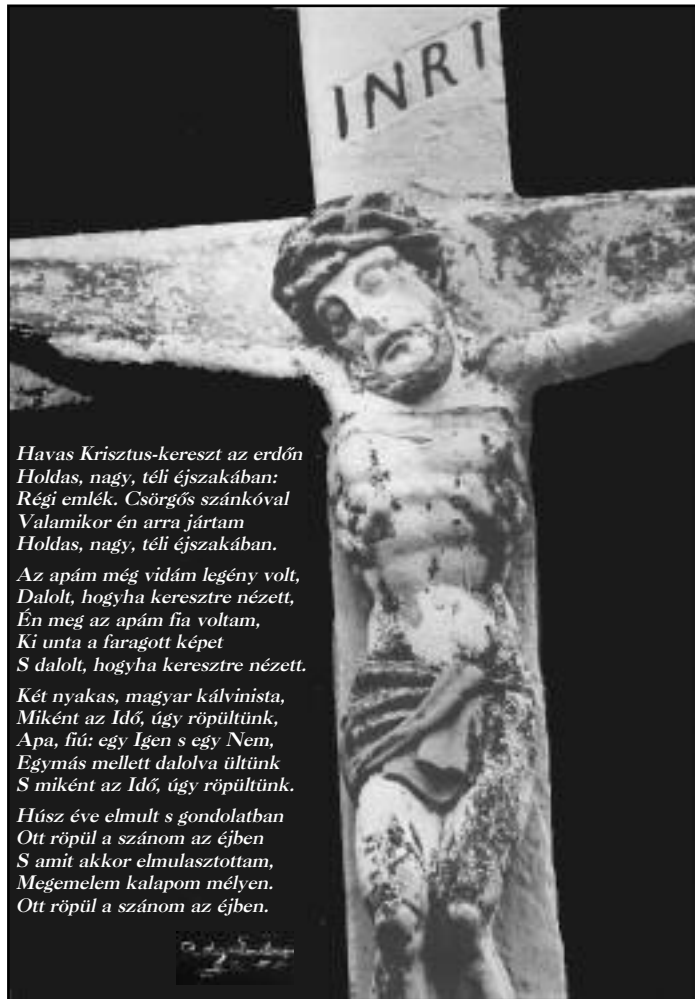
Az ember (minden ember) legnagyobb veszélye, hogy belesüllyed az anyagi világba, és testi mivolta felülkerekedik szellemi „részén”, amely jellegzetesen emberré teszi az embert. Ha ez történik, akarva-akaratlan önmagunkat, emberségünket tagadjuk meg.

Ez a veszély sokféle formában megmutatkozhat. Például abban, hogy a kelleténél többre értékeljük a minket körülvevő anyagvilágot, a vagyont, az enivalót, lakásunkat és sok minden mást, amivel életünk során találkozunk. Az anyagiasság legfeltűnőbb jele, ha mindenből kenyérkérdést és pénzkérdést csinálunk. Ha tevékenységünket, napi terüvünket leginkább az irányítja: „mit fizetnek? mi a hasznom belőle?” Mindez persze csak a negatív oldala alapvetően hibás magatartásunknak: nagyon sokszor az anyagi értékeket fölébe helyezzük a szellemi és erkölcsi értékeknek.

Jézus példája és tanítása az ember szellemi felszabadításában azt is célozta, hogy rendbehozza az ember természetes egyensúlyát. Ez minden embernek érdeke, hívőnek és nem hívőnek egyaránt: hogy megőrizzük egészséges emberségünket, s „testi mivoltunk” ne nyomja el szellemünket, lelki irányulásunkat.

Jézus azonban sokkal többre vállalkozott: az ember üdvösségének a kivívására, amely természetfölötti célkitűzéseket és eszközöket igényel. Jézus tehát a legfelsőbb fokra emelte az emberi élet ideálját: a teljes emberi boldogság (üdvösség) elérésére szólít fel minket. Jelesül éppen a nagyböjti időszakban!

Jézus az öt követőkkel szemben nagyobb igényeket támaszt a testi- lelki harmónia kialakításánál: az isteni

*Havas Krisztus-kereszt az erdőn
Holdas, nagy, téli éjszakában:
Régi emlék. Csörgős szánkóval
Valamikor én arra jártam
Holdas, nagy, téli éjszakában.*

*Az apám még vidám legény volt,
Dalolt, hogyha keresztre nézett,
Én meg az apám fia voltam,
Ki unta a faragott képet
S dalolt, hogyha keresztre nézett.*

*Két nyakas, magyar kálvinista,
Miként az Idő, úgy röptünk,
Apa, fiú: egy Igen s egy Nem,
Egymás mellett dalolva ültünk
S miként az Idő, úgy röptünk.*

*Húsz éve elmúlt s gondolatban
Ott röptül a szánom az éjben
S amit akkor elmulasztottam,
Megemelem kalapom mélyen.
Ott röptül a szánom az éjben.*

értékek többre becslését célozza. A mostani evangéliumban olvasott, jeligévé vált mondat: „nemcsak kenyérrel él az ember” hiányos vagy félreérthető volna a Máté-féle kiegészítés nélkül: „hanem minden tanítással is, amely az Isten szájából származik” (Mt 4,4). Az eredetiben az áll: „minden igével”, s ez nemcsak szóbeli vagy írásbeli tanítást jelent, hanem azokat az eseményeket és tényeket is, amelyek Isten akaratából történnek és valósulnak meg:

Jézus elsősorban szellemi, lelki emberré akar nevelni minket. A nagyböjtt arra való, hogy felülvizsgáljuk értékrendünket és célkitűzéseinket az isteni Ige fényénél.

A keresztény ember jellemző tulajdonsága, hogy mindig messzebbre néz a láthatónál: az asztalára kerülő kenyéren túl látja a még fontosabb „kenyeret” is, a mindennapi élet eledelén túl az örök élet eledelét. Úgy látja és úgy

dolgozik mindkettőért, hogy a másik — a távolabbi — nem rontja le a mindennapi kenyér értékét, s a közelebbi, a megszokott pedig a magasabbra irányítja tekintetét.

Nagyböjti eszmélődésünknek fontos kérdése: törődünk-e eleget Isten Igéjével? Részletesebben: kutatjuk-e, akarjuk-e Isten akaratát? Szívesen hallgatjuk-e, olvassuk-e Isten igéjét, a Szentírást, a liturgia tanítását? (Ez nem mondható el például arról, aki vasárnaponként tervszerűen és rendszeresen az ige liturgiájának a végére érkezik csak a szentmisére!) Aztán: életté válik-e bennünk és cselekedeteinkben az isteni Ige kenyere?

Csanád Béla

A SZEPI Press jelenti

Az idei Humorfesztivál az előző évekhez képest igen magas színvonalú volt. Hét produkció került bemutatásra. Megelevenedtek Karinthy Frigyes, Vadnai László már alig ismert humoros írásai. És még a tanári kar is képviseltette magát két vidám zenei darabbal. Egyéni kategóriában Csigi Balázs 7. a osztályos diák nyert első helyezést Nagy Lajos Képtelen természetrajz című klasszikusával. A csoportos előadások közül a 10. a osztály Antigóné-paródiája bizonyult a legkiemelkedőbbnek.

Több, mint nyolevan diák adta be jelentkezését iskolánkba a következő tanévre. Az induló 7. és 9. osztályok végleges névsorai a február 26-án esedékes szóbeli elbeszélgetések után kerülnek lezárásra. Végzős diákjaink érettségire jelentkezését sikeresen továbbítottuk az érettségi vizsgaközpontba. Postázásra kerültek a felvételteljesítő intézményekbe történő jelentkezések is.

A február 14-i hét igen eseménydús volt az „angol tanszéken”. 14-én délután a városi mesemondóverseny házi fordulóját rendeztük meg hetedik és nyolcadikos diákok számára. Bóka Ferenc és Csigi Balázs hetedikes tanulók jutottak tovább a városi fordulóba, amely március elején lesz. Sok sikert kívánunk! A 15-i fordítóverseny a decemberi, hetedik-es nyolcadikos verseny folytatása volt. Nagy örömünkre olyan sok volt a vállalkozó kedvű ember a kilencedik és tizedik évfolyamban, hogy csak két teremben fértek el. Az eredményhirdetésre csütörtökön került sor. Gyöngyösi Domonkos (10.a) lett a harmadik helyezett, Zádori Dániel (10.b) pedig a második. Mindketten egy-egy angol nyelvű krimi és egy-egy boci-csokit vihettek haza. A nyertes Podolcsák Balázs (9.a) pedig az angol könyvön túl egy finom tortával is gazdagodott, amely Király Tünde tanárnő munkáját dicséri. Gratulálunk a nyerteseknek, és szeretettel várjuk a következő fordulóra a lelkes tizenegyes és tizenkettedikes diákokat.

Idén március 3-án, 18 órától rendezi meg iskolánk magyar szakos munkaközössége a Szavalóversenyt. Minden érdeklődőt szeretettel hívunk és várunk!

A húsvéti szünet előtti utolsó tanítási napon, március 19-én délután Mohay Tamásné négy gyermeket nevelő családjára, médiaszakértő tart előadást szülőknél és tanároknál. A kezdési időpontot később közöljük.

Piarista Alapítványi Bál

A farsangi báli szezon kezdetén, január 14-én rendeztük meg az immár hagyományos piarista alapítványi bálunkat.

A tavalyi esztendővel ellentétben most az iskola auláját választottuk helyszínül. Barátságosabbnak és melegebbnek bizonyult a rideg tornateremnél.

A két 10. osztály rendezte be a helyszínt. Rostás Mónika és Tóth Krisztina vezetésével a tantestületünk hölgytagjai csinálták a díszítéseket. Aranysárga és bordó színekben pompázott az épület. Az asztalokra szőlő teríték és egy kis hajósi bor került, köszönet Kis Péter szüleinek, akik évek óta megörvendeztetnek minket hazai termékkel.

A zenét a Riverside együttes játszotta. Az est folyamán fellépett a jelenlegi és volt diákokból álló One Door csapat is. Többen mondták, hogy jövőre csak őket hívjuk, olyan sokat fejlődtek az utóbbi időben, képesek lennének akár egy egész estét színvonalasan végigjátszani.

A korábbi években mindig rendeltük a vacsorát. Most először próbálkoztunk meg azzal, hogy saját erőből csináljuk meg. A konyhai dolgozók finom hidegtalakat és salátákat, valamint remek marhapörköltet készítettek. A minőséggel nem, legfeljebb a mennyiséggel volt baj. Azt

DUGONICS ANDRÁS ALAPÍTVÁNY a szegedi piarista diákokért.

hiszem senki sem maradt éhen, de aki nem igyekezett kellőképpen, annak már kevesebb választási lehetősége volt a végén. Ezen szeretnénk jövőre javítani.

A programunk hagyományos volt. Az eljén Szilvássy László igazgató úr köszöntőjét és évértékelő be-

szédét hallhattuk. Majd Sándor János rendező fiatal tanítványai szanzonekat énekeltek. Volt táncbemutató és tombola is. A fődíjat (egy kisbárányt) egyéb nyeremények mellett Szász Imre tanár úr vitte el. Érdekes, új színpont volt a koktélbár.

Amiben azonban nagy örömünkre messze felülmúltuk a tavalyi bált, az a több mint kétszeres tiszta bevétel volt. Idén 600 000 Ft-ot sikerült befizetnünk az alapítvány kasszájába, szemben a tavalyi 237 000 forinttal. Ez azért történhetett, mert a 204 résztvevő mellett nagyon sokan vásároltak támogató jegyet. Külön köszönet érte!

A helyben készített vacsora lényegesen olcsóbb, mintha vendéglátó egységből hozatnánk. Ez az összeg is növelte a bevételeket.

Köszönjük, hogy jelenlétükkel, s így adományukkal támogatták a Dugonics András Alapítványt!

Angyal László
igazgató-helyettes

A Piarista Diákszövetség előadása

A Piarista Diákszövetség Szegedi Tagozatának szokásos első hétfői összejövedele legközelebb március 7-én, 17 órakor kezdődik a piarista gimnázium Tanácstermében. Dr. Lehoczky Károly tart előadást Szeged-Főváros szülöttéről, Kálmány Lajosról az egykor szegedi piarista diákról, katolikus papról, aki különböző állomás helyein szenvedélyesen gyűjtötte a magyar nép ajkán élő legkülön-

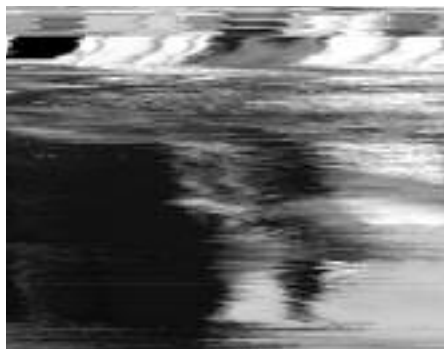
félébb költői megnyilvánulásokat (meséket, balladákat, történeti énekeket, katonadalokat, adomákat, rigmusokat, hiedelmeket, találós kérdéseket). Ezeket tizenny kötetben adta ki, hagyatékából pedig további két kiadvány látott napvilágot.

Az előadásra minden érdeklődőt szeretettel vár a diákszövetség vezetősége.

Dr. Szabó Rezső
a MPD Szegedi Tagozatának elnöke

SZALAGAVATÓ 2005. Kádár Levente képriportja

A 12. a osztály szalagtűzője

A szalagtűző szentmise

A 12. b osztály szalagtűzője

A palotás

A keringő

A karolinás testvérosztályok

Étel...

*„Ma ős szokás szerint bált rendezünk.
S ahány vendég lesz, mind jó emberünk.
Ha eljőnnél, te lennél ott minálunk
Legszívesebben látott jóbarátunk.
Meglásd, házuknál hogy ragyog ma éjjel
Sok földön járó csillag égt fénnyel.”*

Shakespeare

... s ital

Summa summarum...

Idén február 5-én került megrendezésre a Piarista és a Karolina Gimnáziumok közös szalagavató bálja, amelyre a végzős diákok közel ezer vendéget invitáltak. Bár a szervezők több éves tapasztalatról tettek tanúbizonyságot, minden erejüket latba kellett vetniük, hogy zökkenőmentessé tegyék a két iskola utolsó éves diákjainak ezt a fontos eseményt.

A pénteki szalagavató szentmise után a tizenegyedik évfolyamra várt a tornacsarnok berendezése, szombaton pedig — a testvérosztályok általi — díszítése. A meghirdetett hét órai nyitótánc ellenére közel nyolc órakor csendült fel az ácsok által eltáncolt bécsi keringő jól ismert dallama, melyet a bések előztek meg az angol keringő koreográfiájával. A megindító köszöntők után került sor a bőséges vacsorára,

amelynek tálalásával, és a megfogyatkozó bor pótlásával akadt némi gondjuk a tizenegyedik osztályosoknak. Ezt követően a 12. a osztály palotással a 12. b osztály rockyval örvendeztette meg a nagyérdeműt. Az ezt követő közös táncban a vendégek is számot adhattak tánc tudásukról, nagyban emelve az est egyébként sem csekély hangulatát. Az emlékeztető esemény rövid vetítéssel ért véget hajnali kettőkor a vendégeknek, a rendrakásból kifolyólag pedig fél ötkor a tizenegyedik évfolyamnak.

Összességében egy jól sikerült rendezvényről beszélhetünk, amelyen számos régi ismerős, például Csobán András tanár úr is képviseltette magát.

Kádár Levente 11.a

CLEVELANDI MAGYAR ISKOLA

DUGONICS ANDRÁS
PIARISTA GIMNÁZIUM

P Á L Y Á Z A T

A II. Világháború és következményei

A pályázat célja, hogy

*a pályázók alaposabban megismerjék a 20. század történelmi eseményeit,
a clevelandi emigrációs és a szegedi országosági tanulók kapcsolatba kerüljenek,
a clevelandi tanulók a magyar, a szegedi tanulók az angol nyelvtudásukat bővítsék.*

A pályázat választható témái:

- 1. A II. világháború és az azt követő idők eseményei, emlékei*
- 2. Az elszakított részek sorsa (kártyáitjai, délvadéki táncok mozgóképek stb.)*
- 3. A kommunizmus alatt élet Magyarországon vagy az elszakított részekben*
  - 4. Az 1956-os szabadságharc*
  - 5. Az emigráció ismertetése, munkája*
- 6. A magyarságtudat megőrzése országhatáron belül vagy kívül*

A pályázat műfaja szabadon választható:

*10-12 oldal terjedelmű interjú, elbeszélés, vers, színdarab, vagy tanulmány.**A pályázati művek alapja egy az eseményeket átélt személlyel való beszélgetés (hangszalag vagy videó felvétel)**A pályázatokat a clevelandiek magyar, a szegediek angol nyelven nyújthatják be.***Beadási határidők:****vázlat, piszkozatok leadása 2005. május 1-jéig,
pályamunkák leadása: 2005. szeptember 15.****I. díj: 20.000 forint, II. díj: 15.000 forint, III. díj: 10.000 forint**

További információk a történelem szakos tanároknál.

A föld mélye

Vajon mi vehet rá néhány embert arra, hogy az otthon édes melegét, a hétvégi punnyadást felváltsa egy embert próbáló tevékenységre? Nyilván az élmény vonzása, a virtus, vagy az egyszerű ábrándozás. Mert barlangászni nem könnyű, és ez bebizonyosodott február 19-én, amikor iskolánkból Nagy János, Dékány Zoltán, Bujdosó Hajnalka, Sík Péter tanárok, Gonda István és Tanács Katalin vállalkoztak arra, hogy a Budai hegységben lévő Ferenc-barlangot meghódítják.

Az Interneten ezt írják a barlangról: „Budapest nagy barlangjai között a Ferenc-hegyi-barlang hosszúságában alig marad el a Mátyás-hegyi-barlang mögött, szövevényes, labirintus-szerű járataival viszont mindegyiket felülmúlja. Nem tartozik a nagy technikai felkészültséget igénylő üregek közé, inkább szűk, mint tágas járatairól nevezetes. A barlangjáratok falainak borsókő és kalcitszivaes kiválásaiban sajnos jelentős pusztulás állapítható meg, ami a barlang hosszú ideig tartó nyitottságának köszönhető. Járataiban alapfelszereléssel lehet közlekedni, labirintus jellege miatt a tájékozódási ismeretek gyakorlati oktatásához előszeretettel keresik fel tanfolyami túrák során. A barlang bejárata zárt, látogatásához a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságának engedélye szükséges.“

Tényleg nem kellett kötél, nem úsztunk vízben, víz alatt, nem volt szükség palackra sem. Ezekon kívül viszont minden volt ami a barlangászás szépségeiből remek ízelítőt adhatott a

Túravezetőnk, Leél-Óssy Szabolcs az egyetlen magyar, aki megjárta a méltán híres mexikói Lechuguilla barlangot, amely talán a világ legszebb barlangja.

többségében naív amatőröknek. Az ótórás túrán igen jó hasznát vettük Leél-Óssy Szabolcs szakértelmének, aki több mint 40 éve barlangász és az ELTE Általános és Történeti Földtani Tanszékének egyetemi docense.

Volt mesélés, anekdotázás és gyakorolhattuk a csoportszellem erősítését, amikor szinte elképesztő üregekben kúsztunk, csúsztunk, másztunk, hanyatt, hason, előre vagy hátra a föld gyomrában.

„A Ferenc-hegyi-barlang ugyanúgy, mint a közelben fekvő többi budai nagy barlang, tektonikus hasadékok mentén, elsődlegesen a melegvíz hatására keletkezett. Talán az összes közül ebben találjuk meg a legtöbb hévízre utaló ásványi anyagot.“ Átlagos középhőmérséklete 9,9 C° de izzadni, fogyni hajlékonyságot gyakorolni lehet remekül.

A felszín alatti aerobic foglalkozás során gyönyörű képződményeket láttunk lámpáink fényében. Először grotesznek tűnt a kobak, amit viselni kellett, de amikor az ember tízedszer is beverte a fejét valami kiálló sziklába, megszoktuk és örültünk a védettségnak. A viszonylag használtabb túraruhára nyilvánvalóan szükség is volt, hiszen az út végére mindenki sikeresen begyűjtött elől és hátul magára elegendő agyagmintát egy otthoni kistányér elkészítéséhez. A látnivalók gazdagsága viszont mindenkit hív az újabb barlangászásokra, hiszen óriási élmény.

Sík Péter

GO!

A Global Outreach program célja, hogy közép-európai középiskolásoknak juttasson tanulmányi lehetőséget az Egyesült Államokban. Az elmúlt tanévben e program keretében, Wisconsin államban, egy tipikus amerikai kisváros életébe láttam bele.

Ez volt Chippewa Falls. Filmrajongóknak mondom, hogy a Titanic film (a dikapriós) főhőse született ebben a városkában... Másról nem is igen nevezetes, kivéve talán, hogy itt palackozzák „Amerika legtisztább vizét“! Komolyan...

Szóval itt laktam egy évig (10 hónap) és a helyi katolikus középiskolába (McDonell High School. Nem keverendő össze a minőségű termékeiről ismert gyorsétteremlánc!!!) jártam. Arra hamar rá kellett jönnöm, hogy az amerikaiak pont olyan emberek, mint mi. Nyitottak voltak, kedvesek és segítőkészek. A különbség talán csak abban nyilvánult meg, hogy ők más színű zászlókat lobogtatnak július negyedikén, az autóik kicsit nagyobbak, mint a mieink (aki már ült egy Chevrolet

Suburban-ban, az tudja, miről beszélek) és hogy van egy olyan ünnepük úgy november vége felé, amiről mi még csak nem is hallottunk. Ezt leszámítva akár lakhatnánk egy országban is... Persze, nem lakunk, és ez talán így van jól.

Hallottam olyan véleményeket, hogy az amerikaiak buták. Ez nem igaz. Az lehet, hogy előfordulnak olyan kérdések minthogy „van-e nálatok folyóvíz“ meg hogy „tevéen mentek-e suliba“. (Nálam ezek a kérdések ilyenformán jöttek elő.) De én ezeknek a kérdéseknek inkább örültem, mert legalább érdeklődtek. Másfelől pedig valószínűleg mi is hasonlókat kérdeznénk mondjuk egy Burkina Fasóból jött cserediáktól. Egyszerűen azért, mert nem ismerjük őket.

Na, én aztán nagyon igyekeztem, hogy megismerjem Magyarországot. Egyfelől vittem könyveket gyönyörű országunkról, meg híros városunkról, amiket most egy arra járó hazánkfia az iskola könyvtárában találhat meg. Aztán a sportban is igyekeztem bizonyítani, hogy mi magyarok aztán tényleg mindenben ott vagyunk az élen... (Mondjuk, lehet, hogy a fociban nem én lettem volna erre a legalkalmasabb személy...) A tantárgyakról most inkább nem beszélnek.

Talán csak annyit, hogy az angollal kezdetben nagyon megszenvedtem, de megérte.

A kintlét szerencsére nem csak a tanulásról szólt. Az év során az iskolámmal, a családommal rengeteg programon vettem részt. Közben pedig bejártam az egész államot.

Azt már kint is észrevettem, és most hogy hazajöttem, még jobban érzem, hogy ez a tíz hónap megváltoztatott. (nem tudom, akik előtte is ismertek mit szólnak ehhez). Nem az angol tudásomra gondolok itt, mert ha nem gyakorlom, azt úgysis hamar elvesztem, hanem azokra a dolgokra, amiket kint megtapasztaltam. Azzal, hogy világot láttam, és megismertem egy másik országot (már amennyire megismertem) hazatérve talán az itthoni dolgokat, történéseket, problémákat is valóságosabban, helyesebben látom, és ezáltal talán jobban is tudok rajtuk segíteni. Persze csak a magam módján.

Ezúttal szeretnék bátorítani mindenkit, akit érdekel ez a program, hogy jelentkezzen, mert ez egy hatalmas élmény, és később jelentős (élet)tapasztalatot is jelent.

Gonda Bence 12. a

75 éves a Fogadalmi templom

Beszélgetés Kondé Lajossal, a dóm plébánosával

Kinek a tervei alapján kezdték építeni a Fogadalmi templomot, és mikor?

Na, azt ugye tudjuk, hogy a nagy árvíz 1879-ben volt. Árvíz után volt fogadalom. Nagyon sokára írták ki a terveket. Két nevet lehet megemlíteni: az egyik Schulek Frigyes, a másik Foerk Ernő. Schulek Frigyes tervezett egy halászbástya-szerű templomot. Első körben ezt túl drágának találták, és kivitelezhetetlennek tartották a szegedi honatyák. Ezt a tervet dolgozta át Foerk Ernő. Az ő pályázatát fogadták el és az ő tervei alapján készült el a dóm.

Mikor és ki szentelte fel a dómot?

1930. október 24-én szentelték fel a Magyarok Nagyasszonya tiszteletére. Jelen volt az összes magyarországi püspök, és az akkori pápai nuncius, Angelo Rotta is. A misére a kor ismert zeneszerzője, Dohnányi Ernő írt zenét.

Az első plébános Várhelyi József, 1932-ig volt itt, a felszenteléskor is ő volt a plébános. A püspök Glattfelder Gyula volt.

Segített-e más ország, város a dóm felépítésében?

Az egész ország építette. Nem a külföldi segítség a jellemző. A dóm építésével és a város újjáépítésével kapcsolatban sok nevet lehet mondani: Az egyik gróf Klebelsberg Kunó. Ő kultuszminiszter és szegedi képviselő volt. Nagyon fontosnak tartotta, hogy Szeged Európa szintű legyen. Az ő segítségével készült el a dóm, az egyetem, a klinika. Egy nagyon egyszerű iskolahálózatot alakított ki, és az ő közreműködésével lett olyan a dóm, amilyen. A másik név Glattfelder Gyula püspök, akit Temesvárról zavartak ki a hatóságok 1923-ban, és Szegeden telepedett le. Meg kell említeni még Somogyi Szilvesztert, az akkori polgármestert. E három ember együttműködésével épült újjá a város, és ennek köszönhetően a dóm is. Az ország nagy adományt küldött, illetve a város is nagy pénzeket áldozott az építkezésre.

Látlak már messziről integetni újra
Fogadalmi Templom két felnyújtott ujjá,
Szentegyház a homokon.
Szeged, híres város, nekem édes város,
Tápéval, tanyával, éggel is határos,
Köszöntelek, otthonom!

Sík Sándor: Szegedi óda (részlet)

Milyen stílusban építették a templomot? Ki festette a freskóit, ki készítette a szobrait?

Neoromán stílusban épült fel. A szobrok készítésével, a freskók festésével kapcsolatosan sok nevet lehetne felsorolni. Azt kell róla tudni, hogy az akkori kornak a legfontosabb művészeit, festőit, szobrászait gyűjtötték össze. Talán Fadrusz János, a kolozsvári Mátyás-szobor alkotója a legismertebb közülük. A Krisztus a keresztfán című műve az egyik legbecsesebb alkotása a templomnak. A szobor úgy készült, hogy a művész saját magát kötöztette egy keresztre, s a róla készült fénykép alapján mintázta meg Krisztust.

Mit kell tudni a harangjairól?

A harangok egy része a Dömötör templomból került át. Az első világháborúban elvitték a harangokat, utána újraöntötték, és visszakerültek a helyükre. A harangok a következők: Lélekharang, Szent Teréz harang, Magyarok Nagyasszonya és Szent Imre harang. Ez a négy harang lakik a város felőli toronyban. A legkisebb 260 kg, a legnagyobb 26 mázsás a Szent Imre harang. Készült egy nagy harang a Tisza felőli toronyba is. Ez 86 mázsás és nagyon sokáig az ország legnagyobb harangja volt. Ez a Gellért harang, más néven a Hősök harangja. Gellért tiszteletére lett felszentelve, de tulajdonképpen a Hadügyminisztérium segítségével lett ilyen szép és nagy, mert az első világháborús hősök emlékére öntették. Ezért is nevezik Hősök harangjának.

A dóm orgonája is különlegességnek számít. Mit érdemes róla tudni?

Amikor megépült az orgona, Európa harmadik legnagyobb orgonája volt. Most az első 10-ben van benne. Azt lehet róla tudni, hogy egy neves magyar cég készítette, Amszter József pécsi orgonaépítő vezetésével. Egy külön vasúti szerelvényel hozták Pécsről Szegedre, a méreteit így el lehet képzelni. Óriási súlyok, energia és anyag van benne. Francia romantikus stílusban készült el. Öt manuális, s mintegy tízezer sípja van. Három helyen van az orgona. Van a kóruson, a kupolában, és egy része a szentély két oldalán található.

Plébános úrnak van egy különös kötődése a piarista rendhez. Mit jelent az, hogy Ön piarista konfráter?

Ez az jelenti, hogy fogadott piarista vagyok. Ráadásul én piarista diák is voltam Kecskeméten. A szó magyar jelentése szerinti „fogadott testvérré“ a piarista generális tett.

Török Tibor 10. b

Elfeledett mesterségek I.

A kádár

Akora középkori és középkori forrásokban pinter, bodnár, kádár néven szerepel. Az első kettő német, míg a harmadik szláv eredetű elnevezés.

Hordókat, kádakat, dézsákat, és egyéb más rendeltetésű faedényeket készítettek. A 16.-17. században borkötőnek, hordókötőnek hívták őket, mert a hordókat hajlékony mogyoró-, nyír-, fűzfavesszővel kötötték össze, melyeket évente kétszer újra kötöttek. Munkájuk fontosságáról a debreceni bodnárcéh tanúskodik:

„Valamikor a kádármesterek közül valaki borkötésre hívatatik, mindenik az első hívásra tartozik a boros emberhez elmenni. Ha az elmenetelében halasztás leszen, s azonközben a bor el talál menni, tartozik a kádár a borbéli kárt ... megtéríteni. Ha a bor a kádármester menetele közben folyik el, a kár a borgazdáé. A borkötéstől a kádárcéhben egyetlen mester sem mentes“

A faabroncos hordókat még a 19. században is használták a vasabroncs elterjedésének ellenére. Székelyvarságon az 1930-as években is mogyoró vesszővel pántolták meg a faedényeket.

A mesterség a nagy múltú borvidékeken és sörfőző helyeken vált jelentőssé.

A híres magyar borokat a 16.-17. században külön-külön hordófajtákba tárolták, szállították. A tokaji aszút ún. antalhordókban, a más fajta tokaji bort gönci hordóban vitték külföldre. Régen a kádárok borkezeléssel is foglalkoztak.

A legalkalmasabb nyersanyag a tölgyfa, melyből sörös és boros hordó készül. Anyaghiány esetén a kispénzű emberek eper-, akác-, néhol szelídgesztenye fából készítették a hordókat. Ezeknek persze rövidebb volt az élettartama, de olcsóbbak voltak.

A mesterség általában apáról fiúra szállt, s számos kézbeli szerszám öröklődött. A mesterek a szerszamaikat maguk faragták és díszítették.

A hordót így készítették: Dongafának a kádár csak egyenes szálú, görcsmentes fát választott. A farönkön megjelölte, majd elfűrészelte a hordódongák hosszúságának megfelelő hasábokat, amelyeket szekercével hosszában előbb kétfelé, majd újból kettőbe, fertályokba, vagyis negyedekbe hasított. Ügyeltek arra, hogy a fa szálában, ún. tükörszála mentén hasadjon. Ezután faragóbárdal kinagyolták a dongát, majd a faragószéken vonókéssel és füles gyaluval megadták a végleges formáját. A különböző méretű hordódongák kiszabásához mértékül módlák szolgáltak, melyeket a kádárok maguk készítettek. Ez után a dongafákat a szabadban máglyába rakták, hogy száradjanak. Legalább fél évig kellett a dongafának száradnia, de a nyersanyagbeszerzésben megelőzött mesterek mindig az érettebb, egy-két éve száradó fákat kezdték földolgozni. A miskolci kádárok úgy mondták, az idő viszontagságainak kitétt dongafa megszeliődül.

Hordókészítés előtt a kádár módlával ellenőrizte, és ha szükséges volt, késsel vagy gyaluval kiigazította a dongák formáját, majd a dongákat abroncsba állította.

Az állítás úgy történt, hogy egy dongát a húzatóabroncshoz erősített, majd körben mellé állította a többi dongafát. Miután a dongák jól összeilleszkedtek, a húzatóabroncsot kalapáccsal, vagy a trapéz alakú bodnársulyokkal lejjebb ütötte, és a dongák felső vége felől ráhúzott még egy abroncsot. Most a hordót kitűzelte: az összeilleszkedő dongák között faforgácsból tüzet rakott, kívülről pedig vízzel locsolta a dongákat. A dongafa így rugalmassá vált, engedett az összehúzásnak, amíg valamennyi abroncsot rá nem szorították. Fejlettebb műhelyekben a hordók kitűzelésére ún. tüzelőkosarakat alkalmaztak.

Ezután következett a csínvágás, székely kifejezéssel ontorázás, vagyis a hordófenék vájatának bevésése. Eszköze a három facsavarral állítható vésetű csínvágó vagy ontorázó. Majd a kádár cirkalommal (fakörzővel) megmérte a fenék kerületét, kiszabta, legyalulta a fenékdeszkákat. A fenékdarabokat régebben kéthegyű faszögekkel erősítették össze, és közéjük, az ún. fugokba (résekbe) napjainkban is egy-egy szál gyékényt, pinterkákát tesznek. A dongák közeinek tömítésére a vajasgyékény puha, hosszú leveleit használják. Ezután a hordóról leverik a húzatóabroncsokat, az oldalfugók közé is gyékényt helyeznek, majd a körülfűrészelt és a peremén elvékonyított hátsó feneket a csínbe illesztik. Visszateszik az abroncsokat, az első fenéken kifűrik a csaplyukat, a szájdongán a beöntőlyukat, majd helyére teszik az első feneket. Ezzel kész a hordó. Végül a húzatóabroncsokat rendszerint ledobják, gyaluval megcsinosítják a hordót, ráverik és összeszegecselik a végleges abroncsokat és hitelesítik.

Századokon át a hordómérőnek, vagy akolómesternek nevezett mértékhitelesítő akófával mérték a hordókat. Mecseknádasdi adat szerint az 1 akós (1 magyar akó = 54,3 liter) hordó fenékátmérőjének 42 cm-nek, dongái hosszának 52 cm-nek kellett lennie. Uradalmakban a képzett kádármesterek keze alá hordófalhasító parasztspecialisták dolgoztak.

A többi faedény készítése a hordóéhoz hasonló, de valamivel egyszerűbb. A Csongrád megyei pintérek 1803. évi árszabásában a hordókon kívül a következő portékák szerepelnek: kád, bornak való „fertályos“, bortölcsér, búzamérő véka, uborkáshordó, kútveder, mosogatódézsza, facsöbör, „fördő kád“, vajas hordó, vízfordó puttony, fadézsza borsöprűnek, borhűtő fadézsza.

A 19. század vége óta a szüreteléshez, borkezeléshez taposókádat, puttonyt, kármentőt (a hordó feltöltésére szolgáló, kiöblösödő tölesért), általában a parasztháztartások számára káposztás-, túrós-, szó- és mosódézsát, zsírosbödönt, vajköpülőt, favödröt, pásztorok és mezei munkások számára csobánt vagy csobolyót, egyes vidékeken mézpergető dézsát, halszállító hordót készítettek.

Szűcs Péter Pál 10. b Forrás: Internet

Január 31.

Bosco Szent János

Egy Torino melletti tanyán 1815. augusztus 16-án született. Édesapja Bosco Ferenc, nevelőanya pedig Occhiena Margit, aki valódi anyaként már gyermekkorától kezdve nevelte a kis Jánost hitbuzgóságra és az Istenbe vetett bizalomra. Kilencévesként János álmodott, melyben egy hang parancsolta neki: „Állj a fiúk élére!” Bár a bátyja, Antal, ellenezte a tanulást, János tizenegy éves korában megkezdte tanulmányait Castelnuovóban. Öt évre rá belépett a chieti szemináriumba, majd huszonhatodik életévében pappá szentelték.

1841. december 8-án mise előtt egy vallásilag tudatlan fiú jelentkezett a sekrestyében, akit Don Bosco a mise után megtanított a kereszttetésre, miközben buzgón mesélt Krisztusról. A fiú ezután minden héten újabb barátokkal jelent meg a sekrestyében, akiket Don Bosco igen nagy örömmel fogadott. Öt év múlva a fiúk több, mint négyszázan voltak. Így alakult meg az „Oratorium”.

A miséket különböző templomokban hallgatták meg, s ezeket követően katekizmust oktatott a fiúknak, majd énekléssel és játékokkal zárták a napot. Don Bosco elvállalta a Szent Filoména nevű kórház lelki irányítását, s így egy évre rá, 1844. december 8-án, a kórház mellett kialakított egy kápolnát Szalézi Szent Ferenc tiszteletére. Hamarosan Don Bosco kibérelt egy rétet, ahol a mise utáni oktatást megtartotta a játékokkal együtt. Egy hónappal rá a rét gazdája felmondta a bérletet, s ekkor egy Pinardi nevű ember bérbé adta a fészerét. Májusban a kórház vezetője közölte Don Boscoval, hogy vagy válassza a kórház lelki irányítását, vagy pedig a fiaival

töltse az időt. S ez az ember félredobta a kényelmes állást és tovább vezérelte fiait Krisztus útján.

1850-ben sikerült támogatást kapniuk a kormánytól, ezért egy évre rá Don Bosco megvette az egész Pinardi-házat s letették a Szalézi Szent Ferenc templom alapkövét, mely egy év múlva készült el. Az 1854-es kolerajárványban Don Bosco helytállása magasan kitűnt az egész városban. 1859-ben Don Bosco új szerzetesrendet alapított: a Szalézi Szent Ferenc Társulatot. 1872-ben megalapult a rend női ága, melyet a Segítő Szűzanyáról nevezett el.

1888. január 31-én az Úr magához szólította Don Boscot. XI. Pius pápa 1929-ben boldoggá, 1930-ban pedig szentté avatta ezt az embert, aki oly sokat tett a tanulatlan és szegény gyermekekért, akárcsak rendalapítónk, Kalazanci Szent József. Ők ketten a mai napig is együtt segítenek és óvnak minket Isten Országából. Ne hagyjuk, hogy a fiatalságba vetett munkájuk kárba vesszen, éppen ezért akarathoz méltóan járjunk Isten útján és mi is eszerint vezéreljük majd gyermekeinket.

Varga Iván 10. b

Megkésett köszönet

Kissé megkésve is fontosnak tartjuk, hogy visszaemlékezzünk iskolánk hagyományos adventi rendezvényére. Nagy számú hallgatóság előtt rendezhettük meg december 15-én ismét karácsonyi hangversenyünket. Az alapos felkészülés megteremtette gyümölcsét, mert szívből jövő, átél, és sok esetben magas színvonalú produkciókat hallhattunk. Furulyán Lévai Máttyás, Abt Imre, Balogh Ákos, orgonán Bauer Iván, Halmi Bonifác és Tóth László játszott. Kovácsik Antal orgonán és Szabó Kristóf kürtön előadott Pastorale-ja már figyelemreméltó muzikalitásról és hangszer-tudásról tett tanúságot. Nagyon nehéz, de annál dicséretesebb feladatot vállalt Bársony András, amikor tekerőn népdalokat mutatott be. Az est sztárja kétségtelenül Csizmadia Ákos lett fagottjátékával, és elmaradhatatlan ráadásművével, névjegyével, Weber Keringőjével. Idén Sík Sándor versek is színesítették karácsonyi hangversenyünket. A tanárok és a diákok énekegyüttese egyaránt énekelt megzenésített Sík Sándor verseket. Iskolánk két kórusa közül ezen az estén elsősorban a nagy énekkar kétszólamú Sanctusa érdemelt dicséretet zenei tisztaságával és stílusos előadásával. A tanárok kamarakórusa és hangszerjátéka továbbra is szép zenei eseménye a hangversenynek. Rácz tanár úr gitár, Szabó Tünde tanárnő fuvolajátéka, Király Tünde tanárnő éneke már profi színvonalról tett tanubizonyosságot.

Köszönet a tanár kollegáknak és diákjainknak, hogy vállalták a felkészülés fáradtságát, és énekekkel, hangszerjátékokkal széppé, emlékeztetessé tették ezt a karácsony előtti szerda estét!

Lajos István

A becsület

A Magyar Értelmező Kéziszótár (Akadémiai Kiadó, 1972) a becsület szót a következőképpen definiálja: „A társadalom erkölcsi eszményének megfelelő magatartás, mint követelmény. Ezt kívánja a becsület. A becsület az a tény, körülmény, hogy valaki ennek megfelel.” Ennél fontosabb dolog nincs a világon. A becsület az az erény, amely magába foglalja a szeretetet, és az odaadást. A becsület az ember fáklyája az erkölcselenség kanálisában, ha mindenünket elveszik, és a sárba tipornak, akkor is büszkék lehetünk, ha becsületünk makulátlan. Ez az erény hadat üzen a gonoszoknak, nem megférti akar vele, hanem el akarja pusztítani azt.

Mi a becsület? Egy megfoghatatlan, tiszta, és erős öntudat, amely az ember ősi tisztaságából született. A becsület nem alkuszik, a becsület szembezáll a problémával, nem fut el gyáván. A becsületes ember akkor is ragaszkodik ehhez az erényhez, ha kárt szenved miatta, a becsületes ember, mindent megtesz a jóért, és a harmóniáért.

Látom, hogy csak az tud érvényesülni, aki semmibe veszi az emberi jogokat, és mindenkit kihasznál. Mikor először fölvettem magamnak ezt a kérdést, azonnal tudtam rá a választ, és boldog voltam... A becsület olyan erkölcsi megnyugvást, és valami olyan boldogságot ad nekem, hogy akkor sem válnék meg tőle, ha az életem, és a becsületem között kéne választanom. Én nyíltan fogom megmondani a véleményemet, akkor is, ha tudom, hogy a kijelentéseim következményei számomra a nehezebb utat jelentik. S ha majd engem is eltaposnak, büszkén fogom megtanítani a fiaimnak, hogy mi a becsület, olyan büszkén, mint ahogy engem nagymamám tanított meg rá.

Garzó Márk 10. b

Jelöletlen tömegsírok

1944-45-ben több tízezer magyart mészároltak le a Délvidéken

Számomra mindig is furcsa volt, hogy mindenkinél két nagyapja van. Nekem meg csak egy. A másikra mindig azt mondták, hogy elveszett a háborúban. Ezekről a dolgokról Tito versailles-i tákalmányában nem volt szabad beszélni. Csak az idősek, s a tömegsírok pereméről megszökött, ruhátlan emberek mesélték el egymásnak hideg téli esteiken.

Nekünk csak a „magyar fasiszták“ által elkövetett bűnökre volt szabad emlékezni. El kellett felednünk a Tisza-parti futóárkokba belelövöldözött, a községházak pincéjében agyonvert, megkínzott embereket. Állami ünnepeken, évfordulókon ódákat zengtek nekünk a felszabadulásról. Közben elfelejtették megemlíteni azokat az ártatlan magyarokat, akiket ugyanezek a hősnek mondott gazemberek lövöldöztek a Tiszába!

Amikor számomra is világossá vált ez a tragédia és kiderült, hogy nagyapámat is ártatlanul végezték ki 1944-ben Martonoson, akkor döntöttem úgy, hogy megpróbálom feldolgozni a témát. 1992-ben, akkor még mint történészhallgató, kezdem foglalkozni a délvidéki eseményekkel.

A Vörös Hadsereg 1944. október 8-án érkezett Martonos alá. Először egy menekülő mozdonyt lőtték aknavetővel, de annak sikerült egéretat nyernie és elrobbant Horgos felé. Az oroszok 3 óra felé kezdték lőni a falut, a templomtornyot is ellőtték és néhány házat is találat ért. Ekkor esett áldozatul a Börcsök család néhány tagja. Mivel ellenállás egyáltalán nem volt, az oroszok abbahagyták a falu lövését és bevonultak. Senkit nem bántottak, csak a nőket zargatták. A községháza előtti téren felállították a gépfegyvereiket és a többi felszerelést, valamint egy tankot is. Két-három nap múlva a városháza előtt ünnepséget rendeztek, táncoltak. Ekkor Horgos felől egy német tank ellentámadást kísérelt meg, de sikertelenül. A kialakult tűzharcban lelőttek néhány orosz, illetve német katonát és a tank visszavonult. A helyi szerbek rá akarták fogni a martonosi magyarokra a támadást, de szerencsére az egyik német katona sisakja a lövöldözés közben leesett, s így az oroszok belátták, hogy a helyi magyaroknak semmi köze a támadáshoz.

Néhány helyi szerb közben annyira felbátorodott, hogy 1944. október 11-én brutális módon agyonverték Németh József leventeoktatót.

A fogvatartás első napjától kezdve a hozzátartozók hordták az élelmet. A szerbek kénye-kedvétől függött minden. Néha megengedték még azt is, hogy a foglyok szót váltsanak hozzátartozóikkal, de máskor még az ételt is visszadobták. A martonosi magyarok legyilkolása és kínzása értelmi szerzőinek neve rendelkezésre áll, ugyanúgy mint a végrehajtókéi is:

Forró Lajos hentes, 1944-ben kivégezték

Jankovic Dorde (a népőrség parancsnoka), Vucic Mito, Putnik Zivojin (politikai biztos), Grubanov Mita, Beljin Durica, Congradac Ljubomir, Bakalic Mojo, Marinkov Milo, Bandin Sofija (állítólag a fél pince neki köszönhette a halált), Eremic Luka és még néhányan, akik a feledés homályába burkolóztak.

A végrehajtói pedig: Petric (Nagyorrú) Dusko, Bajic Svetozar és fia Milos, Krstin Vljako, Kojic Dragomir, Rajic Milan, Rajic Marko, Rajic Ljubo, Lisic Radovan (Csaruga), Petric (Nagyfejű) Mladen, Belancic

Az embereket a kivégzés előtt szörnyen megkínzották. Werner Mihály apátplébános hímtagját naponta marcangolták harapófogóval.

Sörös Sándor rendőrnek a puska cső végével Bajic Milos szíjait hasított a hátából. Egy ideig egy orosz orvosnő ápolta a posta épületében, ahová gennyes sebei miatt szállították. Forró Lajos henteset rohamkéssel szurkálták meg, mert nem volt hajlandó sírni és könyörögni, miközben verték.

1944. november 9-én a zentai helyőrség-parancsnokság helyzetjelentést kért a moholi, kanizsai, martonosi és horgosi Népfelszabadító Bizottságtól. A rendelkezésre álló irat hatodik kérdése érdekes számunkra, amely így hangzik: „Mennyi vérengző magyart tartotok fogva, és mennyi szerbet?”

A válasz a martonosi Népfelszabadító Bizottságtól 1944. november 11-én érkezett Zentára. Ez az irat is rendelkezésre áll. A válasz: „Az elfogott, vérengző magyarok száma 27, míg szerb fogvatartott nincs.”

1944. november 20-a körül a szerbek tanácsa döntött a 27 magyar sorsáról. A többség a kivégzésükre szavazott. A döntésről írásbeli dokumentum is készült, melyben a gyilkosok közül többen kézjegyükkel látták el az okiratot. A visszaemlékezők szerint ezen a papíron két magyar név is szerepelt. A dokumentum jelenlegi kiléte, sorsa ismeretlen számunkra.

Mindössze három magyart engedtek végleg szabadon. Egy jobb érzésű szerb megsúgta a foglyoknak, hogy éjszaka kivégzik őket. Ekkor a szörnyű kínokat átélt apátplébános a végveszélyben feloldozta bűneitől a 22 halálba menetelő embert. Egyedül Lendvai Antal utasította el a gyónást.

November 21-én hajnalban a huszonnégy ártatlan magyart egy jelöletlen tömegsírba géppuskázták.

A tömegsír helye ismert. Sokévi kutatás, ellentmondásos állítás után nyilvánvalóvá vált, hogy a Tisza-parton elhelyezkedő bunkerek egyikébe (pontosabban a Kanizsa felé vezető sánc utolsó bunkerébe) lövöldözték bele az áldozatokat. Mivel ezek tervrajza — azt hiszem — Martonoson megvan, így a tömegsír helyszínét is könnyen ki lehet következtetni.

Kegyelehely Magyarkanizsán

Forró Lajos történész

Hatvan éves lenne a reggae királya

A reggae nem kimondottan raszta zene, és nem Bob Marley találta fel a reggae-t, sőt mi több: nem ő az egyetlen reggae zenész...

Kétségtelen azonban, hogy a legnagyobb hatású előadót Bob Marley-nak hívják.

Robert (Bob) Nesta Marley 1945. február 6-án született a jamaikai St. Anns-ben. Anyja, egy ekkor csak 18 éves fekete lány, apja pedig fehér katonatiszt volt, aki nemigen törődött törvénytelen fiával (habár a nevét viselhette). Ez a tény (hogy voltaképpen félig fehér), alighanem meghatározó volt Bob életében.

Visszaemlékezések tucatjai bizonyítják, hogy később feketébb akart lenni még fekete társainál is. Az afrikaiság tudata alighanem kivételesen erős lehetett benne. Miután az 1950-es évek végén anyjával a fővárosba költözött, megismerkedett a zenei élettel. Mint az akkori tinédzserek többsége, rajongott a ska zenéért, s 1962-ben sikerült rávennie egy producert, hogy készítsen vele felvételt: első száma a 'Judge Not' címet viselte. 1963-ban pedig zenekart alapított, amelyben rajta kívül énekes volt Peter Tosh és Bunny Wailer is. Első közös felvételük a 'Simmer Down' címet viselte. A Wailers pályája ettől kezdve csaknem töretlenül ívelt felfelé, habár a nemzetközi elfogadtatásra még bő egy évtizedet várni

kellett. Közben a Wailers is sikerrel váltott át a reggae műfajára, sőt ebben tudtak igazán kibontakozni. Az 1969-es év nagy részét Bob az USA-ban töltötte, ahol egy autógyárban dolgozott. Ez élete második meghatározó élménye. Amellett, hogy megtapasztalta, milyen pontos időbeosztásban élni, milyen a hatékony munkamorál, magába szívta az akkori Amerika zenei világát is. Ne feledjük, hogy ez már a hippik, sőt a rockzene korszaka: Janis Joplin, Jimi Hendrix, The Doors valószínűleg nagy hatással voltak Bobra. Ő azonban Jamaikába visszatérve nem utánozni kezdte őket, hanem beépítette a Wailers zenéjébe. Ezzel egyidőre tehető, hogy Bob egyre többet foglalkozott a raszta filozófiával (állítólag felesége hatására), s dalaiban ettől kezdve döntőek lettek a raszta témák. Nem sokkal később a Wailers-t Lee Perry producer vette „kezelésbe”, sőt kis túlzással: ő tette naggyá a

zenekart. 1972-ben a Wailers Angliába utazott, ahol Bob felkereste Chris Blackwellt, az Island kiadó tulajdonosát, aki jamaikai zenét terjesztett Nagy-Britanniában. Blackwell hírből már ismerte a Wailers sikereit és vállalta, hogy finanszírozza a zenekar első nemzetközi terjesztésű albumát. A 'Catch A Fire' 1973-ban jelent meg, s a reklámhadjárat során remek érzékkel a rock vásárlóközön-

ségét célozták meg. A Wailers még abban az évben visszatért Angliába, ezúttal egy turnéra, amelynek során neves rock sztárokkal léptek fel és TV show műsorokban szerepeltek. Ezt amerikai körút követte, s az elkövetkező egy év leforgása alatt a Wailers hirtelen világhírű lett. A hírnevet, a rengeteg utazást és az ezzel járó kellemetlenségeket azonban nem volt könnyű elviselni.

Ráadásul Blackwell a három énekes közül Bobot részesítette előnyben, ami ahhoz vezetett, hogy Peter Tosh és Bunny Wailer kiléptek a zenekarból, amely ettől kezdve Bob Marley & The Wailers néven lépett fel. Bob 1981-es haláláig a Wailers folyamatosan a csúcson volt, mind az öt földrészt keresztül-kasul turnézták, miközben jobbnál jobb lemezeket készítettek. (Közben Bob sajnálatos módon belekeverte magát a jamaikai politikai életbe, és 1976-ban kis híján lelőtték.)

Bob imádta a focit, s turnézás közben is, ha csak tehetett,

időt szakított egy kis mozgásra. 1977-ben egy párizsi meccs alkalmával rúgás érte a lábát. Eleinte könnyű sérülésnek tűnt, azonban idővel kiderült, hogy a seb nem gyógyul, sőt még nagyobb bajt okozott: Bobnak bőrrákja keletkezett, amelynek terjedését nem tudták megállítani. Jellemző, hogy ez a betegség (melanóma) fehéreknél sokkal gyakoribb, s Bob apja fehér volt... 1981. május 11-én halt meg.

A reggae azonban nem múlt el Bob halálával. A következő egy évtizedben mindenki a reggae új királyát kereste (hiába), s olyan nevek kerültek előtérbe, mint a Black Uhuru, Third World, Israel Vibration, Steel Pulse, Aswad, Alpha Blondy — ami azt is jelzi, hogy a reggae Bobnak is köszönhetően tényleg nemzetközi jellegűvé vált, s olyan műfajok számára készítette elő a terepet, mint a ragga és a dancehall.

Szélinger Balázs történész

BOB MARLEY 1945-1981

A pokol 108 napja 60 éve fejeződött be Budapest ostroma

A Vörös Hadsereg hazánkban harcoló csapatai 1945. február 13-án elfoglalták fővárosunkat, Budapestet. Ezzel véget ért a második világháború egyik leghosszabb és legpusztítóbb ostroma, mely hónapokra feltartóztatta az addig lendületesen előrenyomuló szovjet haderőt.

1944-re a legfelsőbb magyar politikai és katonai vezetés előtt nagyjából világossá vált, hogy a háborút elvesztettük. A német megszállás után a Magyar Királyi Honvédség kénytelen volt újra jelentős erőket irányítani a szovjetek elleni háborúba. A magyar elképzelések szerint honvédségünk a Kárpátokra és az ott kiépített Árpád-vonal erődítményeire támaszkodva távol tarthatja Sztálin hadait a Kárpát-medencétől (s ez akár jó tárgyalási alap lehet egy háborúból való kiugrásra is!). A magyar és német terveket azonban keresztülhúzta az augusztusi román átállás. Ennek következtében Németország nemcsak egyik legfontosabb szövetségesét, nemcsak legfontosabb olajforrását veszítette el, hanem szinte megsemmisült a keleti front déli részét védő Dél-Ukrajna Hadseregszínpontot is és az anyaországtól való elszigetelődés

veszélye fenyegette a Balkánon harcoló német erőket. Ezzel Magyarország és rövidesen a főváros stratégiai szerepe felértékelődött.

Hitler itt kívánta feltartóztatni a Vörös Hadsereget, hogy a német Wehrmacht minél több alakulatát ki tudják vonni a Balkánról, hogy minél tovább hozzáférhessen a magyar olajhoz, nyersanyagokhoz, embertartalékhoz s hogy itt védje meg Bécsét, illetve Ausztriát. A román átállás után a szovjetek alig két hónap múlva már Budapest kapujánál álltak. A német védelem számára, Sztálingrád, Leningrád példáján is okulva, kiváló lehetőség mutatkozott, hogy a fővárosunk védelmével jelentős szovjet erőket lekötve akadályozza azok további előrenyomulását. Fővárosunk kitartó védelmének per sze volt még egy oka: hídfőként szolgált volna egy majdan meginduló német támadás esetén, legalábbis Hitler szerint. Ezzel összefüggésben próbálta a német hadsereg 1945 januárjában háromszor is felmenteni Budapestet (ezek a Konrád I., II., III. hadműveletek) s emiatt nem engedé-

lyezte Hitler a kitörést. Az igaz, hogy az ostrom jelentős szovjet erőket kötött le, s a hazánkban bevett elit német páncéloserők időlegesen jelentős sikereket értek el, de ez a végeredményen nem változtatott: a keleti front középső szakaszán a Vörös Hadsereg már teljes gőzzel, megállíthatatlanul robogott a birodalom szíve, Berlin irányába.

A harcok hevesességét és jelentőségét jól mutatják a több mint 100 napos hadműveletben elszenvedett szovjet veszteségek: 320 ezer ember, ebből 80 ezer elesett, míg a védő magyar és a német csapatok összesen kb. 100 000 főt veszítettek. A civil lakosság volt az, amely sokszorosan megszenvedte az ostromot: nemcsak a súlyos harcok, az ellátás nehézségei okoztak veszteségeket, hanem a garázdálkodó nyilas bandák is, akik a nekik nem tetszők, különösen a zsidók ellen követtek el súlyos atrocitásokat. De a harcok végeztével is csak sokára javult a helyzet: el kellett szenvedni a megszálló szovjet csapatok tömeges erőszakoskodásait, rablásait, a gyilkosságokat, az elhurcolásokat (kb 50000 főt!).

Kiss Gábor Ferenc történész

Öregdiák II.

RÉVAI MIKLÓS (1750-1804), Riskolánk diákja a magyar felvilágosodás kiemelkedő képviselője volt. Irodalmár, nyelvész, költő, egyetemi tanár, polihisztor és nem utolsósorban piarista szerzetes volt. A Torontál megyei Nagyszentmiklóson született.

Apja már 13 éves korában beíratta gimnáziumunkba. 1769-ben Kecskeméten belépett a piarista rendbe. Innen 1794-ben, győri tartózkodása alatt lépett át a világi papság státuszába, hogy szabaddabb mozgása legyen az irodalmi közéletben. Legfőbb érdemei közé sorolhatjuk a magyar nyelv újítását; megteremtette az építészeti tudományos nyelvét, szakkifejezések egész sorát alkotta meg, magyarította. 1780-ban jelenik meg Ortográfia című könyve, amely helyesírási tudnivalókat és kiejtési szabályokat tartalmaz. Révai már ebben a könyvében is máig élő helyesírási alapelvünket, a szóelemző elvet képviselte. Verseyhy Ferencsel folytatott heves vitájában ő tehát a jótista, míg Verseyhy az ypszilonista álláspontot képviselte. A vitát Kazinczy Révai javára döntötte el. 1783-ban átvette a Pozsonyi Magyar Hírmondó szerkesztését, s 1784-ig újságírással foglalkozott. Rengeteget küzdött a Magyar Tudós Társaság létrehozásáért. Az udvar támogatását

szerette volna megnyerni, ezért Sándor Lipót főherceget kérte fel a társaság védnökéül. A társaság célját a nyelvművelésben, a tudományok és a művészetek terjesztésében jelölte meg. 1793-ban tevékenységéért megkapta a helytartótanács és a bécsi építészeti akadémia dicséretét. Noha életében rengeteg nehézség és akadály hátráltatta munkája megvalósításában, mégis életműve elválaszthatatlanul összefonódik a magyar nyelv, a kultúra, a művelődés történetével. Méltán büszke lehet rá minden magyar, kiváltképpen minden szegedi piarista diák.

Fodor Antal 12. a

Télvégi (kul)turkáló a piarista gimnáziumban

Idén Vízkereszt napján volt iskolánk kulturális központjának első programja: Harangzó Imre néprajzkutató új könyvének — A falu közepe — bemutatója. A könyv a Szegedről Újkígyóásra kirajzolt és ott letelepedett családok történetét dolgozza fel. A szerző mellett vendégeink voltak az Újkígyósi Hagyományőrző Kör tagjai, akik helyi balladákat, archaikus népi imádságokat, népdalokat adtak elő, valamint Újkígyós plébánosa.

Január 12-én Vincze Gábor tartott előadást Trianon — Párizs — Shengen: Határon kívüli magyarok címmel, még egyszer a Trianon-témáról, a szavazás után.

Idén januárban is megrendezésre került a Dugonics András Alapítvány hagyományos Jótékonyági Bálja, ahol szülők és tanárok együtt kapcsolódhattak ki egy szép, színvonalas programokkal és hangulatos zenével teli estén.

Az iskola épületében működő Mester Tanoda Szakképző Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény képzőművészet tanszakának nyílt január 20-án vizsgakiállítás. Február 2-ig díszítették az iskola auláját a kisebb-nagyobb diákok grafikái, festményei, tűzzománcai.

A hó végén tartottuk szokásos kézműves játszónapunkat, sok-sok környékbeli kisgyermek részvételével, busómaszkok, agyagedények és szobrok készültek, valamint alapvető fonási technikákkal ismerkedtek a résztvevők.

Január 27-én, a Detot Berbecs és a Cinkák, valamint a Rozsdamaró Zenekar közreműködésével tartottuk farsangi táncházunkat. A folkfarsangon sok fiatal vett részt, egész este gyönyörködhetek a moldvai, erdélyi és magyarországi népzeneben és táncokat tanulhattak. Az est elején busómaszkok készültek, a tél elijesztésére. Talán nem voltak elég félelmetesek...

A februári hónapot egy komoly program vezette be. Károlyi Attila történész, iskolánk tanára válogatta és állította össze A holokauszt szegedi áldozatai című kiállítás anyagát, valamint ő kereste hozzá a kísérőszövegeket, idézeteket, szöveggyűjteményeket. A kiállítás megnyitóján sok új szempontot mondott el a szegedi zsidóság sorsával kapcsolatban.

„Farsang farkát” a gyerekekkel együtt ünnepeltük. Február 6-ára szerveztük Szegheő József piarista házfőnök és Zsíros Szilvia segítségével a gyermekfarsangot. Sok kisebb-nagyobb gyermek vett részt a délelőtti mulatságon: ötletes jelmezek vonultak fel és a legbátrabbak be is mutatták jelmezüket, vagy kis verssel, dallal készültek. A jelmezbemutató után játékok következtek. A vidám zenére sokat táncoltak az apróságok, majd következett a konyha meglepetése: a palacsinta-ebéd. Reméljük, emlékezetes délelőttöt sikerült szerezni a gyermekeknek.

Február 15-én történelmi témájú előadás-sorozatunkat folytattuk: Forró Lajos délvidéki származású történész, újságíró családja sajnálatos

módon érintett volt az 1944/45-ben a Délvidék magyarsága ellen elkövetett mézárásokban, emiatt kezdte kutatni a témakört. 1995-ben könyve jelent meg a témában Jelöletlen tömegsírok címmel, ami miatt Magyarországra kellett menekülnie. Előadását a könyve, illetve a kutatási alapján tartotta. Diaképeket, hangfelvételeket hozott magával, így szemléltetve még megrázóbb élményt jelentett szembesülni az 1944. októberében történt eseményekkel.

Féléves munka után úgy tűnik, hogy a város közvéleménye kezdi felfedezni, megérteni a gimnázium szándékát: Szegeden és a városrészben új kulturális színponttá válni, és színvonalas programkínálattal a város felé megnyitni az iskola épületét.

Szinte minden nagyobb programunkról hírt ad a média. Rendezvényeinkre sok szegedi érdeklődő látogat el, bizonyos programok köré kisebb-nagyobb visszajáró csoportok szerveződtek spontán módon. Nagy népszerűségnek örvendenek a táncházaink, valamint a kézműves játszónapjaink. Ezekkel a programokkal valószínűleg sikerült ráéreznünk a szegedi közönség igényeire.

A kezdetet biztatónak érezzük, így nagy lelkesedéssel folytatjuk munkánkat és készítjük elő a tavaszi félév további programjait.

Tóth Krisztina programszervező

Bizonyára feltűnt már mindazoknak, akik szülőként, tanárként vagy tanulóként mozognak az iskola területén, hogy idegen arcokkal (lányokkal is) találkozhatnak folyosón. Ennek egyik oka — a kulturális központ beindítása mellett — hogy múlt év szeptembere óta az iskola épületében működik a Mester Tanoda Szakképző Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, amely azzal a szándékkal jött létre, hogy a különféle művészeti ágak iránt fogékony tanulóknak adjon lehetőséget tehetségük kibontakoztatására, továbbfejlesztésére a zene- és képzőművészet, népzene, képzőművészet, táncművészet és színművészet területén.

A tanárok és diákok az őszi folyamán egy kiállítás formájában már bemutatkoztak, sőt a képző- és iparművészet tanszakon tanuló diákok vizsgamunkáit is megtekinthették az aula falain és oszlopain.

Az iskola épületében zeneművészeti ágon zongora,

Mester Tanoda

gítár, népzene, a képzőművészeti tanszakon grafika-festészet és tűzzománcozás, valamint színművészet tanulására van lehetőség. Ezzel a lehetőséggel már sokan élnek a piarista gimnázium tanulói közül is. Az elmúlt napokban a Tanoda is bekapcsolódott a kollégisták esti tevékenységébe egy különleges tematikájú programmal, melyben a rajzoláson kívül faragás, korongozás és számos más kézműves technika elsajátítása szerepel. Bízunk benne, hogy hozzá tudunk járulni ahhoz, hogy a kollégisták szabadidejüket hasznosan töltsék el.

Természetesen nemcsak nekik van lehetőségük az oktatásban való részvételre, a szegedieket a délutáni zene és képzőművészeti, valamint a szombati színművészet órákra várják nagy szeretettel az iskola tanárai. Az irodában szívesen adunk tájékoztatást mindenkinek, aki érdeklődik a képzés részleteiről.

M.T.

Velünk élő Trianon Koltay Gábor filmje

A II. világháorút követő 60 esztendő óta Koltai Gábor alkotása az első mozifilm, amely Trianonnal és egyáltalán a magyar történelmi témával foglalkozik. Kevés ilyen magyar film született eddig azért is, mert kevés az oktatói szándék és kevés az anyagi háttér is. Fontosak lennének a történelmi filmek, mert egy olyan nemzeti tragédiáról, mint a trianoni békeszerződés kevés információja van az ifjúságnak, és egy ilyen katasztrófának a hangulatából, napjaiból, éveiből keveset ad vissza a történelem óra és a tankönyvek. A cím is elgondolkodtató: Velünk élő Trianon. Még mindig velünk él és mikor gyógyíthatnánk a sebet ellökjük magunktól a lehetőséget. Fájó esemény, mert nem harccal veszítettünk el 232 804 négyzetkilométert és a lakosság 64%-át, hanem emberi hibák miatt.

Edgar Wallace (angol író): „*Trianont tudatlan sőt rosszindulatú politikusok csinálták, ez szegény ránk nézve igazságtalan és képtelen intézkedéseket tartalmaz. Magyarország történelme századokon át telve van dicsőséggel és tudjuk, hogy védbástyája volt a kereszténységnek a török ellen és ezért megérdemelte volna, hogy ne csonkítsák meg. Ezt a békeszerződést meg kell és meg is fogják változtatni!*”

Ennek a nagy hibának, hazaárulásnak a súlyára, előzményére és következményeire a film nagyon jól rávilágít.

A magyar nemzeti öntudat, hazaszeretet megroppanását is ide vezették vissza a kiváló és híres történészek. Költők és írók gondolatainak segítségével az érzelmére is ható módon, megrázó

erővel és őszinteséggel, szenvedélyesen hangsúlyozza, hogy a trianoni folyamatról minden körülmények között beszélni kell, ha egy ilyen mű elkészül legalább érdeklődni kell iránta, megnézni, és véleményt alkotni. Romániában nem örülnek a film kis magyar közösségekben való terjedésének, de nagyobb bukaresti filmszínházakban műsoron van a film. Ezen ne is csodálkozunk, hiszen Magyarországon sem vetítik a mozikban, talán egyes érdekekkel szemben áll, ha sokan látnák és talán valami nemzeti érzés ébredne az embereken. Próbálják lealacsonyítani a művet azzal, hogy rámondják: gyűlöletkeltő, talán a szélsőjobb eszméit követi. Igazából kevés kritikával illethetik, tanárok, diákok, történészek és mondhatjuk, hiteles emberek által elmondott dokumentumokra, fényképekre hivatkoznak, a tények vannak benne elmondva valós adatokkal. Ez sem egy olyan moziműsor, ahol pattogatott kukoricának helye lenne és ha ebből indulunk ki, nem is sokan néznék meg. De jó lenne ha néha ilyen dolgok is megnézhetők lennének a közszolgálati csatornákon, vagy megvásárolható lenne DVD-n több könyves boltban.

Érdeemes néha a népünk történelmét fürkészni források alapján, visszatekinteni a múltba. Álmodozni, képzelődni egy kicsit a nagy és gazdag Magyarországról. Más nemzet talán ilyen tragédiák után nem lenne a térképen, és nem lenne saját nyelve. Ha Boldogasszony Anyánk továbbra sem felel meg tépett hazánkról, megmarad talán...

Mihálffy László 10. a

Újdonságaink

A HANGTÁR-ban

Jókai Anna — Apokrif imák (CD 1392)

Az író nő szavalja verseit.

Sík Sándor-versek (CD 1396 és CD 1318)

Emerson, Lake & Palmer koncertfelvételeiből (CD 1449-1450)

Új Bojtorján — NÉGYSZÖGLETŰ KERÉK ERDŐ (CD 1454)

Indian Meditation — Szitárzene indiából... (CD 1462)

Canto Gregoriano — Régivágású liturgikus énekek az egyházi év különböző alkalmaira (CD 1458-1461)

TRIANON — Nemzeti zenei különlegességek 1920-1944 (CD 1447)

Gérard Presgurvic: Rómeó és Júlia — magyarul (CD 1416)

ZENE + KÉP

OXYGENE in MOSCOW — Jean-Michele JARRE koncert (V1287)

OMEGA koncert 2004 — Debrecen (V1364)

Jethro Tull — Living With The Past (V1358)

A VIDEOTÁR-ban

Arizonai álmodozók (V1289)

A történelem tele van álmokkal, azokat kell keresni. Nekivágni az ismeretlennek, mint Kolumbusz. Ezt teszi a film öt főszereplője, Axel, Elaine, Paul és

Grace és Leo. Axel a maga huszonévével örökké az eszkimókról, Alaszkáról álmodik, Elaine, a szerelme, aki kétszer annyi idős, mint a fiú, Pápua Új-Guineáról, s erősen hisz abban, hogy tud repülni. Elaine lánya, Grace teknősbéka szeretne lenni második életében, Paul pedig művész. Leo kilóg a sorból, autókereskedő, pótapa Axel gyerekkorából. S ők együtt Arizonában történetekké formálják szürreális álmaikat, a nagy mester, Kusturica víziójában.

Alfred Hitchcock: Meggyónom (V1320)
Michael Logan atya, a vallásos áhítat és jámborság mintaképe meggyóntat egy gyilkost, így ő az egyetlen, aki ismeri a tettes kilétét. A papi titoktartás azonban hallgatásra kötelezi. Még akkor is, amikor ügyben megindult nyomozás során egyre inkább ráterelődik a gyanú. - F.sz.:Montgomery Clift, Anne Baxter, Karl Malden - Feiratos!

Eszmélet után - I-IV. (V1326-1327) — Jelenczky István elégiája József Attiláról

A film a Curriculum vitaet követve, de nem iskolásan dolgozza fel az életművet. A megszólaló szakértők egyetértenek abban, hogy egy „világrengető géniusz” vívta eleve elrendeltetett harcát a magyar ugarral. A riportok és a versek jó arányérzékkel váltakoznak és a megteremtett valóságmezőben fokozott erővel hatnak a költemények, Latinovits

Zoltán és a hozzá fölérő Simon Péter kongeniális előadásában.

Csokoládé (V1354)

A Csokoládé vidám mese arról, mennyire meg tud változtatni bennünket, ha megízleljük az élet örömeit. Egy titokzatos csokoládébolt megnyitása valóságos háborút robbant ki a francia kisvárosban, ahol az elfojtott vágyak és a félelem szenvedélyes csatába kezdenek az érzelmeik felszabadító és ellenállhatatlan erejével. Lansqueneten ugyanis úgy tűnik, mintha száz éve semmi sem változott volna. Az üdítő fuvaltatot Vianne Rocher érkezése hozza meg: a lányával céltalanul utazgató asszony csokoládéboltot nyit a faluban, amely édes ínyencségekkel felszabadítja a helybelieket (önmaguk előtt is) rejtett vágyait. Vianne-nek mágikus képessége van arra, hogy minden vásárlója számára kiválassza a személyre szóló finomságot, és egyesek csakhamar teljesen át is adják magukat érzelmeik csábításának. Mások viszont, mint Reynaud grófja, a nemesség helyi disze, elszánt ellenségévé válnak. Reynaud meggyőződéssel vallja, hogy Vianne csokoládékülönlegességei erkölcsi romlásba taszítják a várost. Szembenállásuk meg is osztja a kisváros lakóit azokra, akik a régi rend biztonságát kívánják megőrizni, és azokra, akik végre élvezni akarják a szabadság újonnan felfedezett ízét.

Szegheő József SP

Szedő Dénes

FUTSZ AZ ÚRTÓL HASZTALAN

Keresztút

1
Futsz az Úrtól hasztalan,
áll előtted szóttalan.

8
Élő fába fejsze vág,
mit remél a száraz ág?

2
Élet Fáját ölelem,
erős, mint a szerelem.

9
Hegytetőn, hol nincsen út,
elnyúlt testem ingyen út,

3
Kereszt súlya malomkő,
földi ember esendő.

10
Mért csupán az ingem kell.
Ölts magadra Engem fel.

4
Szerető szív valahány,
egytől egyig mind anyám.

11
Vas-szögekkel veretem.
Aki gyűlöl, szeretem.

5
Gyöngye karral gyámolíts,
igaz szívvel felüdíts.

12
Föld is, ég is elhagyott,
két lator közt lankadok.

6
Vérben ázott arcomat
jegykendőül elfogadd.

13
Mégfeszített Istened
szép szelíden ölbé vedd.

7
Másodízben bukom el.
Terhem elnyom s fölemel.

14
Földbe tér a búzaszem:
kicsírázik csendesen.

Hajrá, SzePi!

LABDARÚGÁS

Az elmúlt félévben elkezdődtek a 10-12. évfolyam számára a labdarúgó edzések. 24 fő jelentkezett, akik „rendszeresen” járnak is. Heti két alkalommal igyekszünk olyan gyakorlatokat végezni, amelyek az éles meccsek során segítségünkre lehetnek, emellett edzőmeccseket is játszunk.

Mindeközben az alábbi versenyeken vettünk részt: október elején Kecskeméten egy négyes tornán szerepeltünk, a 100 éves kecskeméti labdarúgás apropóján, ahol három piarista és egy helyi csapat vett részt.

Eredmények:

SzePi - Vác 4-2
SzePi - Katona G. 3-0
SzePi - Kecskemét 3-2

Elhoztuk a kupát, első helyen végeztünk!

Október végén elkezdődött a városi bajnokság 9 iskola részvételével. Két csoportban zajlottak a küzdelmek

Eredmények:

SzePi - Tápai 1-1
SzePi - Kőrösy 5-3
SzePi - Széchenyi 0-4
SzePi - Hansági 2-1

Csoport másodikként jutottunk a legjobb négy közé, ahol az elődöntőben a Csonkától kikaptunk 6-3 -ra, ezért a harmadik helyért játszva a Fodort 6-0-ra vertük, így a városi bajnokság harmadik helyén végeztünk. Sajnos csak az első két helyezett jutott be a megyei döntőbe.

Októberben megkezdődött a kollégiumok közötti bajnokság is, ahol 10 csapat versengett körmérkőzéses rendszerben.

Eredmények:

SzePi - Déri 5-1
SzePi - Csonka 2-3
SzePi - Bedő 6-0
SzePi - Fodor 6-5
SzePi - Erdész 1-4
SzePi - Gábor D. 3-1
SzePi - Máv 5-2
SzePi - Vedres 3-2
SzePi - Ortutay 5-1

Tehát tíz meccsből hét győzelem, kettő vereség. Ez a bajnokság még folytatódik tavasszal, reméljük, hasonló sikerekkel.

A rossz idő beálltával különböző iskolák rendeznek hétvégi terem-tornákat, így vettünk részt a Hansági-kupán, majd a Deák-tornán, ahol mindkét alkalommal utolsó helyen végeztünk a csoportban. Február 19-20-án mi is megrendeztük a hagyományos SzePi-kupát. Erre 13 csapat nevezett. A csoportmérkőzések után hat iskola került a rájátszásba. Sajnos mi a csoport harmadik helyén végeztünk, így hamar búcsúztunk:

SzePi - Temesvár 1-4
SzePi - Kőrösy 0-3
SzePi - Déri 4-0
SzePi - Krúdy 6-6

A torna végeredménye:

5-6. helyért: Temesvár - Kőrösy 4-3; 3-4. helyért: Tápai - Csonka 2-2, hetesekkel: 1-3; 1-2. helyért: Gábor D - Fodor 3-0.

A jövőben van azért min javítanunk, márciusban a Csonka-tornán szeretnénk bizonyítani, folytatódik a kollégiumi bajnokság, illetve a KIDS májusban.

Akik valamelyik meccsen öregbítettek iskolánk hírnevét:

Hérány Nándor 12. A, Újhelyi Zsigmond 12. B, Tóth Péter 10. B, Fudala Márk 10. B, Dávid Ferenc 10. A, Tímár Endre 10. A, Borbás Bálint 10. A, Mihálffy László 10. A, Jagicza Gergő 10. A, Boros Miklós 10. B, Szűcs Bálint 10. A, Dósa Imre 12. B, Csizmadia Ákos 12. B, Szrenka Szabolcs 11. B, Ferenczi András 11. B, Hedrich Matthias 11. B, Dávid Attila 10. A, Góré Dániel 11. A, Péter Dániel 11. A. Gratulálunk!

A 7-8-os csapatunk 2 labdarúgó tornán vett részt. A SzePi-kupán nem jutottunk tovább a csoportból, kikaptunk a későbbi 1. és 2. helyezettől. A Zrínyi-kupán szintén elvéreztünk a későbbi 3. és 4. helyezett ellen.

***

KÉZILABDA

Ismét folytatódnak a küzdelmek a városi általános és középiskolás kézilabda bajnokságban! A hosszúra nyúlt téli pihenőt követően márciusban ismét pályára lépnek legjobb kéziseink. Az V. korcsopoertos csapat március 1-jén 14.30-kor játsza első rangadóját az újszegedi Sportcsarnokban a Gábor Dénes csapata ellen. Március 9-én 14.15-kor a Ságvári Gimnázium csapatát látjuk vendégül iskolánk tornatermében, majd március 16-án 14.00-kor a Széchenyi ellen újra a Sportcsarnokban játszik a csapat, ahol a megyei döntőbe jutás kérdése is eldőlhet. A záróforduló április 4-én lesz. Ellenfeletünk a Deák Gimnázium csapata lesz. A mérkőzés a Piarban zajlik majd. Az általános iskolás (1990-91-es születésű) diákokból álló csapatunk a „Jövő bajnokai” versenysorozat keretében méri össze felkészültségüket. Február 19-én

Orosházán lesz a következő forduló, melyet négycsapatos torna keretében rendeznek meg!

***

KOSÁRLABDA

A 7-8. osztályos és a 9-10. kosarasaink a városi diákolimpián jelenleg egyaránt a 2. helyen állnak.

Boczor Zoltán
Nagy János
Zsova Tamás

Olimpiatörténeti vetélkedő

Véget ért az olimpiai szellemi vetélkedősorozat. A Karolinából és a Piárból összesen 38 diák próbálkozott megfejtani a feladatsorokat, több-kevesebb sikerrel. Az ókori olimpiai játékoktól kezdve a tavalyi athéni játékokig bezárólag, számtalan kérdésre kellett válaszolni a megfejtőknek. A legkitartóbb versenyzők közel 200 névvel, évszámmal és eredménnyel ismerkedhettek meg a feladatsorok megválaszolása közben. A harmadik fordulóig igen szoros verseny alakult ki a diákok között. Sajnos a nyári szünetre feladott kérdések megválaszolására már kevesen vállalkoztak, így sportszaknyelven mondván: kettészakadt a mezőny.

Az utolsó forduló kiértékelése után kialakult a végeredmény. Első helyezést ért el Hidjapusztay Ákos 10.b (60,5 pont). Második lett holtversenyben Tóth László és Mikó Gergő 10.b (54,5 pont). A képzeletbeli dobogó harmadik fokára Fudala Márk 10.b. Pontszerző helyen szerepelt még Dávid Ferenc 10.a osztályos tanuló 41.6 ponttal.

Az ünnepélyes eredményhirdetés és éremosztás február 22-én délután 16-órakor volt a szegedi sportmúzeumban, ahol Dr. Bali Mihály sporttörténeti kutató adta át a versenyzőknek a megérdemelt jutalmukat.

Ezúton gratulálunk Milassin Violának, Kiss Eszternek, Szokolay Katalinnak, Németh Klaudiának, akik a Karolina Gimnáziumból a legkiválóbb eredményeket érték el!

További sportsikereket kívánunk!

Nagy János

Tájékoztató

a 2005/2006-os tanév kezdéséről és az év eleji teendőkről

Tankönyvvásárlás

Osztály	időpont	a teljes tankönyvcsomag ára
7.a	augusztus 31. 10 -14 óra között	20.487, - N.: 22.733, -
8.a	szeptember 1. 13 -17 óra között	A.: 14.125, - N.: 13.291, -
9.a	szeptember 1. 13 -17 óra között	A.: 19.122, - N.: 17.896, -
9.b	augusztus 31. 10 -14 óra között	23.411, - N.: 25.567, -
10.a	szeptember 1. 13 -17 óra között	A.: 20.855, - 17.383, -
10.b	szeptember 1. 13 -17 óra között	A.: 21.051, - N.: 19.433, -
11.a	szeptember 2. 10 -14 óra között	9.503, - N.: 11.763, -
11.b	szeptember 2. 10 -14 óra között	9.364, - N.: 11.624, -
12.a	szeptember 2. 10 -14 óra között	6.843, - N.: 9.089, -
12.b	szeptember 2. 10 -14 óra között	6.843, - N.: 9.103, -

„A” : angol nyelvkönyvvel, „N” : német nyelvkönyvvel együtt.

A kollégisták az első tanítási napon, szeptember 5 -én vehetik meg tankönyveiket.

A tankönyvvásárlással együtt kell befizetni az iskolai eszközhasználati díj első félévi részletét, 3.000, - forin tot. (A második félévi díjat az osztályfőnökök fogják összeszedni a II. félév elején.)

Kérjük, hogy akinek gyermeke jogosult ingyenes tankönyvre, hozza magával a tankönyvvásárlásra az erről szóló igazolást:

- a három vagy több gyermekét nevelő a családi pótlék igazolószelvényét,
- gyermekét egyedül nevelő a családi pótlék igazolószelvényét,
- a tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelők az orvosi igazolást,
- a rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülők az önkormányzati határozat másolatát.

Tanévnyitó Veni Sancte (szeptember 4. 17:00)

Gyülekező ünnepelőben (öltöny, fehér ing, nyakkendő) az osztályterekben 16:45 -ig.

Énekkarosok 16:00 -kor találkoznak az énekeremben.

Az új kollégisták (7.a, 9.b) 14:30 -ig érkezzenek meg, szüleiknek 15:00 -kor tájékoztatót tartunk a fizika előadóban.

Az idősebb kollégistáknak 16:00 -ig kell megérkezni.

Pótvizsga: augusztus 26 -án 10 órakor.

Menza: A szeptember havi menzát az iskola gazdasági irodájának címzett levélben kell igényelni augusztus 19 -ig (a három vagy több gyermeke sek kérjük mellékeljék az erről szóló nyilatkozatot is). A késve érkezett igényléseket sajnos nem tudjuk figyelembe venni, mert az étkezést előre meg kell rendelnünk a szállítótól. A szeptemberi menza befizetésének időpontja: szeptember 5 -6. (egy ebéd ára: 263,-).

Kollégiumi kiadások: Az új tanévben a kollégium díj változatlanul évi 96.000, - Ft. Ez tartalmazza a kollégiumi hétköznapi étkezési díjat és a kollégiumi eszközhasználati díjat. Az összeget kérjük lehetőleg havi részletekben fizetni az esedékes hó 5. napjáig (ez a tervezhetőség miatt fontos) - lehetőleg készpénzben a iskola gazdasági irodájában vagy banki átutalással. Az iskola által kibocsátott csekken történő befizetésnél jelentősek a banki költségek, ezért ezt csak végső esetben javasoljuk. Amennyiben mégis csekken fizetik be a kollégiumi díjat, kérjük a közlemény rovatban szíveskedjenek feltüntetni a diák nevét és a kérdéses hónapot.

A hétfévi étkezésért külön kell fizetni (reggeli: 200, -; ebéd: 400, -; vacsora: 200, -; egy teljes hétfévi étkezési költsége: 1.800,- Ft).

A hétköznapi étkezésről intézményünknek számlaadási kötelezettsége van.

Kalazanci Szent József ünnepén, augusztus 25 -én délelőtt 9:30 -kor ünnepi szentmisét mutatunk be, melyre minden diákunkat és a szülőket is szeretettel várjuk.

Köpesek aranyból

A szabadon átváltható pénz a kol-
laborás...

A pénz által uralt világgazdaság a
monumentán is világgazdaság...

Giordano Bruno mágiahalált halt...

Őshonos magyar állatfajták a
Hortobágyon: szarvasmarha, puli,
kommandor...

II. Andrásnak életében nem sikerült
gyermeket nemzenie, de esodával
határos módon halála előtt néhány
évvel fiúgyermek született...

Petőfi: A XIX. század költői c. ver-
sének elemzésekor:

— Kánaán, Mózes, lángoszlop, prófé-
ta... melyik műre emlékeztetnek ezek
a szavak benneteket?
— A walesi bárdokra...

A vérkeringés kell az egészséges élet-
módhoz...!

Az életnek tanulok, nem az iskolá-
nak!

— Mi az adósrabszolgaság?

— Amellett, hogy az ember rabszolga,
még adót is fizet!

— Pászka ünnepén a sült húst
savanyú káposztával kell enni...

— Józsefnek Jákob volt a 11. fia...

— Az advent a karácsony előtti négy
hét, és ez a nagybőjt!

— Adventben történik a koszorú-
gyújtás!

— Fordítsd le: Süt a Nap!

— Die Sonne bäckt!

— Évközi időben a pap zöld
miseruhában miséz...

— A zöld minek a színe?

— A természeté...

Saul, mikor elhagyta az Úr, nagy
keresztényüldözővé vált...

— Mikor halt meg Imre herceg?

— 1046-60

— Hogy jelöli egy piarista a neve után
kiírva, hogy ő a piarista rend tagja?

— ???

— A tablón is láthatsz ilyen
rövidítést...

— Igh....

A nép ajkáról összegyűjtötte:
Papp Attila

Voraközö név Megjélés (1)	Iszlám Gözü név	Kecse Kecse Névenek név	Anyját Hátrán	Energia	Kétyi név
Buri				Pánc szél Ölégek	
Fart (szé- nyes)	Árta az közönnél név Megjélés (2)		Le		
Húli		Bécske Tíz szél			Mélt szél
Dólop			Abon név (Anak...)	Kégyes Ölégek	
Kand- szél Kecse név	Szél név Tona	Öszi Tíz szél			Volt
			Jé	Árta név szél	

A rejtvényt Márton Imre készítette.

Ehavi rejtvényünkben egy Cicero-idézetet rejtettük el. A megfejtéseket 2005. március 13-ig kérjük bedobni szerkesztőségi postaládánkba, vagy elküldeni e-mail címünkre: piarfutar@szepi.hu. Múltkori rejtvényünk helyes megfejtése: *Semmit sem adtál Krisztusnak, ha egész szívedet nem adtad az Úrnak.* Könyvjutalmat nyert: *Krajczár Péter szegedi olvasónk.*

Története szegény művészetnek

— Amikor a diákok írják... —

Az Ókor:

A Kolosszusban kocsiversenyeket rendeztek, hogy szórakoztassák a közönséget.

A legtöbb épület piramis. Az emberek építettek még: szvinksz, kínai nagyfal, Babel-tornya.

Vannak domborművek és homorú művek. Dombormű: A falon ábrázolt, kimagasló szobor.

A nekropolisz egy kereskedőváros.

Egyiptomban uralkodott politeizmus

Just for fun...

- An elderly pool attendant is starting to get sick of having to open the swimming pool every Monday, so he decides that the pool will remain closed on Mondays from now on. Being of reasonably limited English, he makes up a sign which he hangs from the front gate. What's special about his sign?
NOW NO SWIMS ON MON
- Which word below belongs in this group and why?
Tea, eye, sea, queue, are
Choices: a) ate, b) you, c) the, d) bar
- What is unique about this sentence?
I madam, I made radio! So I dared! Am I mad? Am I?!
- What three-letter word completes all of the following words?
_ _ _ e, Po _ _ _ ive, _ _ _ uated, Depo _ _ _

PIAR FUTAR - KIADJA a Dugonics András Piarista Gimnázium - SZERKESZTŐSEG 6724 Szeged, Bálint Sándor u. 14. T: 62/549-090, E-mail: piarfutar@szepi.hu, Lapengedély száma: 2.2.4/1513/2003. Szerkesztőségi ülés minden csütörtökön 14.30 órától a gimnázium tanácstermében. - FELELŐS KIADÓ Szilvássy László Sch. P. - SZERKESZTŐ Mészáros Ferenc - MUNKATÁRSÁK Garzó Márk, Kávássy Tamás, Mihálffy László, Szűcs Péter Pál, Török Tibor, Varga Iván - FOTÓ Kádár Levente - KORREKTÚRA Tóth Krisztina - NYOMDAI ELŐKÉSZÍTÉS Férc-Szemes Áron - NYOMÁS Friss Nyomda - Megjelenik havonta, 500 példányban. Kizárólag belső terjesztésre. A lap megjelenését a Dugonics András Alapítvány támogatja. Számlaszám: 1 0 2 0 1 0 0 6 - 5 0 0 4 3 3 4 1